

De Cercas al Zarco: viatge d'anada i tornada

ADRIÀ PUJOL CRUELLES

L'autor de *Soldados de Salamina* ens té acostumats a la porositat entre gèneres. En els darrers quatre llibres, Javier Cercas bascula entre la ficció i la història, i sovint ho amaneix amb testimonis de collita generacional. El quefer, que potser neix amb Truman Capote, bé podria anomenar-se *nouvelle vérité*.

A *Las leyes de la frontera*, l'escriptor extremeny ens parla de l'altra Transició. Ressenya, amb un punt d'èpica suburbial, la peripècia dels delinqüents de barriada en una Espanya postfranquista, el país que s'emmirallava en una suposada renovació social i política, però que a la rebotiga hostatjava els desheretats —llegim-hi lladregots, drogoaddictes i misèria.

L'argument presenta un escriptor que prepara un llibre sobre la figura del Zarco. *Quinqui* prototípic, a través de llarguíssimes entrevistes als altres personatges descabdellarem els cla-

robscurs, l'auge i la caiguda d'un mite prematur i popular. L'estructura del llibre, en efecte, fa que ens assabentem de la vida i miracles de l'interfecte per boca de les persones que el van tractar, sobretot un nano de classe mitjana que s'hi enlluernà i que, potser ens equivoquem, recorda un jove Cercas.

Cercas i el Zarco, el Zarco i Cercas. Relat col·lectiu, ambientat a la Girona preturística, aconseguix interessar-nos durant un bon grapat de pàgines. I és que hi desfilen els grans llocs comuns, i el prim tel de ceba que els separa, en tota bona història: la llibertat i la coerció, l'amistat i la traïció, l'amor i la mort.

La novel·la està molt ben documentada, per com descriu els ambients del barri xinès de Girona, el combat llegendari o la connivència entre les forces de l'ordre i els *quinquis*. És versemblant i té una estructura interessant, que recorda la de les nines russes. Tanmateix, sobretot a la segona part, el text i el que expli-

JAVIER CERCAS

Las leyes de la frontera

Random House Mondadori, 504.
Barcelona, 2012. 382 p.

ca es tornen redundants. A més, l'obvietat periodística hi treu el nas, i el pes de les relacions amoroses entre els personatges la converteixen en una cosa que no esperàvem, una altra novel·la, amb altres veritats de ficció que ens allunyen del moll on l'autor ens havia atracat.

CARLES FAGES DE CLIMENT

**Empòrion, la de
les tres muralles**

Brau Edicions, - Les closes, 3
Figueres, 2012. 92 p.

El Noucentisme maldava per una cultura nacional altiva, i el passat grecoromà del país li anava com l'anell al dit. Moviment artístic i polític, pregonava l'ordre i el seny. I Fages de Climent, doctor en llengües clàssiques amb una tesi sobre el paisatge en l'obra d'Homer, aprofita l'embranchida del moment i hi posa la sal empordanesa, quasi podríem dir-ne la contrapartida. A *Empòrion, la de les tres muralles*, el paisatge és hel·lenitzat, enaltit i sublimat, tanmateix compensat pels suposats trets de la sornegueria local

—astuta i primària—, als quals es dona categoria d'històrics. Modelat pel paisatge, quasi mític, d'aquest racó de món, l'oriünd esdevé un ésser volàtil, pactista, genialoide i un punt llunàtic. I és així que, per dir-ho com se'n diu a l'Empordà de prendre el pèl, els autòctons *collonen* el cònsol romà, i és tot *collonant-lo* que l'integren i el convenen de les bondats del quefer empordanès.

